

Glorioșii ani ai ratării

GHEORGHE MARCU – „STĂPÂNUL CÂNILOR SĂI”

Pe sculptorul Gheorghe Marcu l-am cunoașcut acum mai bine de 40 de ani. Nu mai știu cu precizie cum l-am întâlnit – e posibil să fi fost prin mijlocirea amicului comun, George Cârstea, ori a lui Ion Pătru, consăteanul sculptorului, bunul Pătru care desenează și sculptează uluitor, deși a refuzat să urmeze cursuri de specialitate, altele decât pe ale Școlii Populare de Artă. Marcu era originar din Argeș, din Pietroșani, localitate de care era mândru, chiar și după deceniile petrecute în București. „În Pietroșani, zicea, hâtru, cerul este mai întâi al oamenilor, apoi al lui Dumnezeu! În Valea Ruzii sunt pești sălbatici și a-i prinde cu mâna înseamnă agerime îngăduită doar celor hărăziți să fie războinici! Scăldatul în Râul Doamnei m-a pregătit pentru îmbrățișarea femeii!” Cam aceste cuvinte mi le-a spus, puțin mai târziu, dreppe locurile baștinei sale, după ce ne-am cunoscut mai bine. Firea poetică, divulgată în aceste cuvinte, avea să se vădească în poemele pe care mi le-a citit puțin mai târziu. Da, sculptorul nu era străin de puterea poetică a cuvintelor – scria poeme minunate, îmbinând orficul cu ludicul, scriitura lui avea o patină distinctă. În nenumărate rânduri l-am îndemnat să le publice, măcar în Revista Argeș, adică acasă; de fiecare dată a amânat, cu o sfială greu de descris. Marcu, așa îi spuneam cu toții, a ucenicit în atelierul regretatului sculptor Vasile Rizeanu, și-a câștigat pâinea, o vreme, lucrând ca muncitor la Combinatul de Articole Tehnice de Cauciuc. Apoi, după câteva eșecuri, a fost admis la Academia de Artă din București, secția de sculptură. Vacanțele și, de multe ori, sfârșitul de săptămână și le petrecea la Pitești și Pietroșani. Sunt de neuitat ceasurile petrecute pe terasele restaurantelor piteștene, unde ne strângeam cu toții în jurul lui: Gicu Cârstea, Tită -Titus Maxus, Gigi Ionescu, Cristian Tutză, coleg de bancă în timpul liceului, Ion Clopoșel, Ion Popa Neargeșeanu, Ion Popa Argeșeanu, Miron Cordun și alții. Era un om de statură mijlocie și cam tăcut, te privea când vorbeai, comunica mai mult cu ochii – dacă încercai să exagerezi, ori să spui o prostie, privirea lui te opra să mai dai drumul gogomăniei! Marcu avea vocația prieteniei; era un om de calitate, cu valorile țărănești bine întipărite în el, și din această pricină își făcea prieteni cam greu. În acea vreme aveam multe nelămuriri în materie de sculptură, pe care cărțile de artă, prea „specioase” pentru mine, nu mi le puteau limpezi. În Marcu am avut o călăuză admirabilă pe tărâmul sculpturii. Ca orice sculptor care se respectă, era asuprit de limitele brâncușiene, pricină în care medita asiduu, privea în sine, în preajmă și în zare, pentru a i se revela Marele Semn, înainte de a începe o lucrare. Lui Marcu îi datorez lecturarea cărții lui Petre Pandrea - „Brâncuși, amintiri și eseuri”, precum și a unor pagini despre Brâncuși, semnate de francezul Paul Morand, cel îndrăgostit de România cum de patria sa, pagini care atunci circulau în regim de samizdat, așa cum pictorului Traian Secara îi datorez înțelegerea cu exegezele despre Brâncuși semnate de V. G. Paleolog și Ionel Jianu. După terminarea facultății, Marcu și alți colegi de-ai lui s-au trezit „vărsați” pe șantierul Casei Poporului, unde ani de zile și-au umplut plămânii cu praf de travertin, executând decorațiunii în piatră și șubrezindu-și dinții în scrișnetele care le acopereau revolta interioară, mai ales cu prilejul vizitelor Ceaușeștilor pe șantierul asemănător aceluia de la piramide.

Nici Marcu nu a fost ocolit de alianța cu alcoolul. Nu l-am întrebat niciodată de ce bea,

dar, aidoma multora dintre noi, nu bea tocmai din plăcere; copii de la țară, fusesem martori la multe silnicii comise de comuniști în lumea satului, amuțită de trupele rusești și de amintirea lor. Tatăl lui Marcu era olar, printre puținii care mai rămăseseră în meseria asta, prin acele părți ale Argeșului. Făcuse războiul din 1941 până după 23 august 1944, când a fost luat prizonier și vreo doi ani i-a trăit în infernul Siberiei. Norocos, Marcu cel bătrân s-a întors acasă, tăcut și cu sufletul ferfeniț de orori, acasă unde a găsit o lume înspăimântată, amuțită, prăbușită... Când povestea despre tatăl său, Marcu avea o bucurie molcomă în ochi, vorbea cu venerație despre genitorul său și, cu toate astea, în mod paradoxal, pe frunte îi apărea o cută

Foto: Murivale

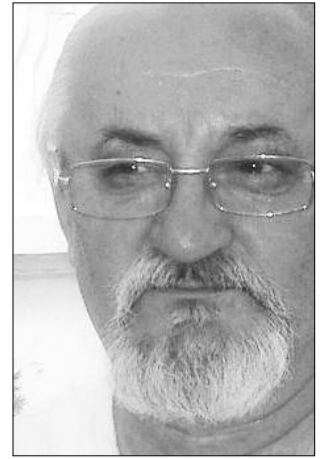
întunecată, în care simțeam durerea tatălui său, cută care, cu trecerea timpului, a făcut parte din expresia lui de cum ieșea din somn. Vinul și olarul, ca demiurg de subceresc, au fost temele persanului Omar Khayyam, așa că nu m-a mirat că prietenul meu știa pe deasupra multe rubayate ale acestuia – îi aminteau de tătăne-su, de artă, de iubire și de pierderea de sine, dată de beuturile de tot felul. Adesea, ca să-l fac să povestească despre tatăl său – felul în care povestea îmi făcea o plăcere deosebită, îmi dădea senzația că părinții noștri sunt veșnici - , îl provocam mereu cu același catren: „Olarul stă în fața roții. Cântă./ El modelează șolduri de ulcioare...” Marcu mă întrerupea și continua: „El cranii mândre de sultani frământă / Și ofilite mâini de cerșetoare.” Și mai urma o poveste din prizonierat, cu Al Bătrân și paznici răi, adesea obosiți și ei, cu mușci din stepă, liberi dar înspăimântați...

Prin 1981, dacă mai țin bine minte, Marcu și câțiva colegi (Vlad Ciobanu, Narcis Teodoreanu și alții) au participat la o tabără de sculptură, inițiată de edilii piteșteni. Au lucrat în piatră mai bine de două săptămâni, la umbra pinilor de lângă Capela Cimitirului Sf. Gheorghe. Sculpturile lor au fost amplasate în diverse locuri din oraș. Țin minte că seară de seară câțiva boemi piteșteni ne întâlneam cu tinerii sculptori, beam bere, vodcă, vin și purtam discuții despre câte în lună și în stele. Literatura și artele erau, desigur, în centrul discuțiilor. Atunci am citit pentru prima dată din poemele unei cărți (mai târziu pierdută?) – „Hakim și nevăzutele”. Tită a citit o variantă (a câta, oare) a „eternei” lui „Shambale”, Ion Durac a scris degrabă și a citit o nouă povestire onirică, avându-l ca personaj pe Sisif Marmara, evident – de data asta Sisif aducea în real obiectele din visele nocturne, obiecte care, atinse, îți dădeau putere să înțelegi limba păsărilor sosite de nicăieri! Era o emulație

nemaipomenită, se dezbăteau temele fierbinți ale artei: postmodernismul și iminentul impact ar scriitorilor și artiștilor cu societatea post-industrială. Marcu avea un exemplar al uneia dintre multele cărți scrise de Emil Cioran, „Amurgul gândurilor”, din care ne-a citit multe pagini.

După zavera din decembrie 1989, viața lui Marcu a cunoscut și bune, și rele. A fost, la început, asistentul profesorului sculptor Paul Vasilescu, apoi lector universitar. A participat la diverse tabere de sculptură din țară, a expus în galerii românești și din străinătate. Acum câțiva ani a avut o expoziție la „Galeria Simeza”, sub titlul „Stăpânul câinilor săi”. Ironia și autoironia ar caracteriza această expoziție, lucrările grăiesc despre limitele acestei arte, despre frământarea și neputința sculptorului, despre surrogatul cultural, deprofesionalizare și înstrăinarea colectivă. Reputatul critic de artă Pavel Șușară a spus, printre altele, despre pattern-ul expoziției: „Câinele, de pildă, care potențial este o metaforă duală, a loialității și a agresivității, a prieteniei și a dușmăniei, a domesticului și a stihialului, se regăsește simbolic prin morfologia lui bicefală și este adus, moralmente, într-o stare de inofensivitate. Egal distribuită în două direcții divergente, imaginea devine statică și benignă prin anularea reciprocă a sensurilor contradictorii.”

Partea goală a paharului postdecembrist, din care Marcu a trebuit să soarbă neantul, se pare că a fost cu mult mai mare – Marcu a pierdut „grație” legii retrocedării, atelierul de pe Splaiul Dâmboviței, apoi casa în care locuia cu distinsa și înțelegătoarea soție, Doamna Aurora. I-a sărit în ajutor un prieten vechi și controversat personaj din viața publică – Liviu Luca, liderul de sindicat din SNP Petrom; acesta i-a plătit, în numele lui Marcu, proprietarului de drept al locuinței o apreciazabilă chirie, pe mai mulți ani. Provizoratul și frământările legate de artă, de calea sa în sculptură, l-au îmbolnăvit pe artist. În cele din urmă a primit un atelier în vestita stadă Pangrati. Din nefericire, Marcu nu a mai putut să lucreze decât foarte puțin, în atelierul cel nou, care i-a servit și de locuință; mai mult a zăcut și a meditat în tăcere, așteptând, așteptând... Tot în tăcere (și lucid), Marcu s-a stins pe 6 februarie, anul curent, chiar ziua în care a împlinit 63 de ani de viață... Vestea mi-a sosit peste o săptămână - cineva mi-a ascuns-o, știindu-mi inima șubrezită de un infarct și zeci de atacuri de angină... Am aflat, totuși. A fost ca și cum și eu aș fi plecat în neant... Cu greu am scris aceste rânduri, după ce vreo două săptămâni am rețrăit prietenia mea cu Marcu, cel revoltat și deopotrivă blând, atâta cât poate fi Apa Vavilonului, între două robii... Printre altele, am constatat că nu am nicio fotografie a prietenului meu, ori una cu noi doi sau cu alți prieteni... Nici în memoria NET-ului nu l-am găsit, semn că Marcu a ocolit singurătatea virtuală, preferând-o pe cea de obște, omenescă și săngeroasă. Brusc mi-am amintit cum ne povestea, mie și lui Gicu Cârstea, acum mai bine de 30 de ani, ceva despre un alt amic, dar căruia îi uitase numele. Văzând că nu ne lămurește cu un portret de cuvinte, Marcu a scos un bloc de desen și un cărbune, din porhartul de care nu s-a despărțit zeci de ani, și ni l-a desenat pe absent! Atunci am știut despre cine e vorba! În această pagină se află o fotografie a lui Gheorghe Marcu făcută și dăruită de Vasile Mureșan-Murivale, pictor cu har și delicat prieten, căruia îi mulțumim cu smerenie...

Nici Marcu nu a fost ocolit de alianța cu alcoolul. Nu l-am întrebat niciodată de ce bea, dar, aidoma multora dintre noi, nu bea tocmai din plăcere; copii de la țară, fusesem martori la multe silnicii comise de comuniști în lumea satului, amuțită de trupele rusești și de amintirea lor.

CUVÂNT ȘI VORBĂ

...cuvântul, el singur, circulă din limbă în limbă – și vorba aceea: cuvintele sunt ca banii, aceia care circulă mai mult sunt mai buni; dar expresiile, nu: ele stau locului, nu se lasă diz-locate, ele prind și ferecă în ele cuvintele.

N.G.

Nicolae Țăranu revine în librării după ani buni (cam lungi) de tăcere, cu două cărți: „Judecată măgărească” și „Cârciuma deochiaților”, ambele scoase la Editura *Tracus Arte*, pe banii săi (ajutat de patron să plătească în rate lunare, pe care le achită de fiecare dată când vin Kalendele grecești)... Lumea tânără ar trebui să știe mai apăsător cine este aceste ”copil teribil” al prozei scurte românești, care înainte de 1989 câștiga săruturi pe frunte de la adversarii (eleganți, de altfel, ai) lui Fănuș Neagu, dar era privit cam pe sub sprâncene de prietenii (aceștia, nu prea eleganți, ai) lui Nicolae Velea. Vine din sudul Dobrogei, din satul cu denumire turcească Almalău (care în românește se traduce Mere acre), bunicii lui s-au strămutat din zona Călărașilor în Cadrilater și de aceea au fost numiți, acolo, de noii vecini „țărani”, adică pentru că vin din țară, nu din Dobrogea, ar fi cum li s-ar fi zis „regățeni” – și asta trebuie reținut: el nu este agricultor, nu a avut ca ideal să atingă condiția de fermier; de viața de la țară îl leagă mai degrabă obiceiul creșterii și îngrijirii vitelor – dar nu a vacilor sau boilor, ca să zici că eponimic ar fi trebuit să devină „boier” (sau paronimic, mă rog: de un fel de destin al numelui vorbesc, și mai adaug că, subliminal, aserțiunea s-ar susține, de vreme ce adresarea curentă a lui Nicolae Țăranu către prieteni sau cunoscuți este ”Bre” sau „Boierule!”, nu ca tic verbal, ci compănit după împrejurări, cum le zicea Marin Preda „Micimane!” sau „Monșer!” apropiaților de grade diferite). Nu; el este pasionat de viața animalelor mici, oi și mai ales măgari. Despre aceștia din urmă știe tot ce se poate ști, mai ales din viață dar și din literatura ce li s-a dedicat de-a lungul timpului, de la măgarul lui Apuleius până la cei ai lui Nastratin Hogea. În proza scurtă el inventează *miteme*, adică fragmente, arhei de mituri, dar asta după ce aduce grămezi de obiceiuri, eresuri, tradiții neguroase din satul său. Folosește o limbă românească oarecum proprie, în sensul că nu scrie în cuvinte, ci aproape exclusiv în expresii încheiate de limbă, fie obișnuite – fie inventate ca metafore – montate într-o sintaxă cultă, actuală. Este un depozitar nativ al limbii românești, cu tot ce înseamnă literatură populară, de la snoavă, scrântitură de limbă, proverb până la poveste, povestire, banc – de asta convingându-mă cu ochii și urechile proprii. Îmi aduc aminte că, citindu-i cândva o bucată literară, i-am arătat, în raftul bibliotecii mele, cele 10 volume din *Proverbele românilor* de Iuliu Zane scoase la Ed. Scara în anii 2003-2004. S-a uitat cam speriat la ele și a exclamat, oarecum ca Ion al lui Rebreanu: – *Aoleu, Boierule, când le citesc eu pe-astea!*? – pentru ca apoi, din timp în timp, să-mi returneze câte un volum zicând aproape stereotip: – *Hai, Bre, că pe-astea le știam pe toate. Nu chiar așa, dar pe aproape.* Nu m-am supărat că mă degradează de la *boierule* la *bre*, dar i-am dat *Păcală și Tândală* de Costache Negruzzi, pe care a citit-o pe loc, și l-am auzit, în fine, exclamând: – *Uite, pe-asta n-am auzit-o, s-o țin minte.* Bag seamă, pentru el însuși

nu e nici una nici alta; desigur era vorba de un proverb cam păsător, cum îi place de altfel: *Cu zeamă de fată mare nu se roșesc ouăle*, scrie Negruzzi negru pe alb.

Personajul prozelor lui Nicolae Țăranu este un măgar, Puiu pe nume, care vorbește cu stăpânul său și – mai ales – înțelege gândul oamenilor. Puiu descoperă lumea, Puiu merge să de însoare (în patru ipostae), Puiu este foarte îndrăgît de femei, se face pentru un timp și ziarist, merge și la Divan...Este o exuberanță stilistică în aceste povestiri ce amintește de marile sărbători ale limbii române, iar invenția epică toarce pe nerăsuflăte întâmplări într-o atmosferă picaresc-burlescă amintind de Anton Pann (una dintre povestiri îl evocă). Nicolae Țăranu s-ar vrea înrobît spiritului lui Ion Creangă – dar, repet, el se reazemă mai bine în Costache Negruzzi, acela din pariul cu prietenii că va scrie o bucată literară numai din proverbe și expresii de limbă, ieșindu-i de aici *Păcală și Tândală*. Este vremea *Povestii vorbii* a lui Pann „cel isteț ca un proverb”: prin *vorba* nu se înțelege cuvânt (singur), ci cuvânt în montare de cuvinte, țesătură de expresii idiomatice – care țesătură conduce narațiunea, povestea, unde vrea ea, cum ies vorbele, autorul abia dacă-i poate ține urma. Sensul estetic al acestui mod de compunere ține oarecum de chimie: cuvântul ar fi *atomul* – iar expresia este molecula, pentru ca sintaxa să fie o rezultantă în sine. Desigur, cuvântul, el singur, circulă din limbă în limbă – și vorba aceea: cuvintele sunt ca banii, aceia care circulă mai mult sunt mai buni; dar expresiile, nu: ele stau locului, nu se lasă diz-locate, ele prind și ferecă în ele cuvintele. La Creangă, apoi, sintaxa este cultă, oarecum popească, ține în frâu expresiile – pe când în experimentul Costache Negruzzi este naturală, supusă vorbelor în înlănțuire.

Desigur, Nicolae Țăranu nu este cu totul original, nici unic în literatura noastră – dar el susține cu program și cu insistență această teză pe care o regăsim și în *Nuntă cu bucluc*, de pildă, și pe care o mai surprind în scrierile unor scriitori contemporani basarabeni, și mai ales bucovineni (am scris despre Simion Gociu, explicând același lucru: renașterea literaturii țărănești se poate face mai simplu prin Costache Negruzzi decât prin Ion Cerangă). Nu e vorba de neoașism aici, sau de vreun neosemănătorism, etc. – ci de un experiment pur, de o miză pe care autorul o pune în joc. El câștigă pentru că trăiește aceste vorbe, este făcut din moleculele limbii române – sau, cum spunea Marin Preda, are talent de acasă. Ciudat mi se pare că-și face, câteodată, socoteala să-și traducă povestirile în alte limbi. Este imposibil, proverbele nu se traduc, iar această partre intraductibilă a unei limbi face valoarea ei. Scriitori precum Nicolae Țăranu sunt (pre)destinați să rămână numai ai limbii native, să atragă curioșii către această limbă, ei se sacrifică în ea – adică o sanctifică – oficiind-o.

N. GEORGESCU

O poetă în plină ascensiune

În peisajul liricii românești contemporane, Florica Gh. Ceapoiu ocupă un loc aparte, prin stăruința sa de a scrie poezii cu formă fixă, îndeosebi sonete, rondeluri și catrene. Câteva dintre sonetele sale au fost incluse deja în antologia reprezentativă a sonetului românesc, alcătuită de poetul Radu Cârneli.

În decursul a zece ani, de când s-a afirmat în cadrul cenaclurilor literare „Perpessicius” și „Literatorul”, din București, ea a publicat zece volume de versuri: „Melodii din taina serii”, „Gând ascuns printre oglinzi”, „Dintr-un timp al regăsirii”, „Printre crini și albe turnuri”, „Aur și ivóriu”, „La izvorul neuitării”, „Muguri de lumină”, „Raza de lună”, „La ospățul zorilor” și Reverberații pe treptele cuvântului”, apărute la editurile: Tritonic, Perpessicius, Arefeana, Semne și Rawex Coms, fiecare dintre ele având câte două-trei cronici de promovare, semnate de regretații Ion Rotaru și Constanța Buzea, de criticii literari Aureliu Goci și Horia Gârbea, din partea unor confracți precum: Radu Cârneli, Florin Costinescu, Florentin Popescu, Nicolae Dragoș, Victoria Milescu și alții, apărute în revistele: *România literară*, *Luceafărul*, *Luceafărul de dimineață*, *Curtea de la Argeș*, *Sud*, *Albina românească*, *Literatorul* și altele.

Cu un astfel de palmares și un talent deosebit, reformulat inginereste, prin natura profesiei și formației sale, ordonându-și măsura versurilor, rima și ritmul, dar, mai ales, prin sobrietatea și gingășia unor expresii artistice, care au devenit deja cunoscute în rândurile confracților, cred că poeta Florica Gh. Ceapoiu ar fi trebuit să se bucure de o mai mare apreciere și promovare în rândurile breslei scriitoricești și în revistele culturale.

Volumul „Nestinsse candelē”, tipărit la Editura Semne, în 2013, devine, pentru mine, principalul martor și considerent pentru cele afirmate până acum.

Cartea sa cuprinde sonete, rondeluri și catrene, într-o simetrie bine concepută, cu un limbaj artistic elevat și convingător: „Trecut-au vremile, urmându-și goana, / Pe lângă turle vechi de mănăstire, / Menite în lumină să se-nșire / Pe rugul vieții, amintind de Ana” (*La temelii de timp*, p. 20) sau „În vâlul nopții-nveșmântând idei, / La foc mocnit din vreascuri și surcele, / Pun vorbelor cununi, brățări, inele / Și mană sufletească drept temei” (*În vâlul nopții*, p. 14).

Cele mai multe poezii au o tematică tradițională, clasică, referindu-se la întrebările multiple ale unui suflet sensibil, ale unei minți instruite și selective, iscoditoare și adăpate cu o bogată lectură pregătitoare, la o iubire statornică și romantică, la regretul față de trecerea timpului neiertător: „Prin versuri, sufletul se-mparte / Între iubire, ură, milă, / Pășind spre sfere de nemoarte, / Sub talpa vremilor ostilă, / Tu ești aici, el e departe...” (*Sub talpa vremilor*, p. 51).

Versurile sale de dragoste se încadrează armonios în peisajul liricii românești, amintind de Mihai Eminescu, Octavian Goga, Ion Pillat sau Vasile Voiculescu: „Îmi bate în fereastră trandafirul, / Corole mii se-nalță în troian; / Prin plete lunecând – un năzdrăvan, / Mă-mbrățișează mângâios zefirul. // Polen de vise cade mai avan / Pe frunte, unde-mi picură mirul, / Să împletească tinereții firul / Tot mai puternic, răzbătând prin an. // La nunta noastră-n sfintele altare, / S-or risipi și rozele de foc; / Parfumul răspândit spre împăcare // Va îndemna toți fluturii la joc; / Frumosul revărsat – un dar îmi pare / Și plâng, iubite, de prea mult noroc (*Plâng, iubite!*, p. 31).

Iată și un catren de o rară subtilitate, ca un fel de crez poetic pe ton feminin, continuând parcă „Testamentul” lui Tudor Arghezi, ori „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, de Lucian Blaga: „Prins în mrejele risipei, / Noaptea o petrec prin cânt – / Împlinind un legământ, / Adâncesc adâncul clipei” (*Crezul poetului*, p. 85).

Pe bună dreptate, în cuvântul înainte, intitulat „O menire a poeziei – adâncirea clipei”, poetul Florin Costinescu scria: „Într-adevăr, cu această carte autoarea a reușit încă o adâncire a clipei noastre trecătoare” (p. 10).

În sprijinul unor idei asemănătoare, se pronunță, pe coperta a patra, și poetul Radu Cârneli: „Da, Florica Gh. Ceapoiu – alături de colegi din generațiile de după noi – se împlineste cu har și o anume fermitate (necesară) în hotarele creației de bună calitate”, iar critical literar Aureliu Goci subliniază: „Asumarea rigorilor clasice precum și resemnificarea învățăturilor biblice ca principii morale conferă creației o notă de originalitate tipologică și specificitate inconfundabile” (*Referințe critice*, p. 114).

Cu vreo zece ani în urmă, la apariția celui de-al doilea volum de versuri al Floricăi Gh. Ceapoiu, „Gând ascuns printre oglinzi”, 2005, prof. univ. Ion Rotaru avea o previziune, care s-a împlinit prin stăruință și talent: „Echilibrul în compoziție, ordinea, geometria așezării cuvintelor, a sunurilor mai bine zis, încântă spiritul și-l liniștește, inculcă senzația seninătății absolute în mintea contemplatorului operei, cum ar fi zis, în prelungirea hegelienilor, Titu Maiorescu” (*Referințe critice*, p. 113).

ION C. ȘTEFAN

Biblioteca de filosofie

Gustul filosofic pentru absolut

Învăț să trăiești. Tratat de filosofie pentru tânăra generație de Luc Ferry (trad. de Cristina Bîzu, Ed. Curtea Veche, București, 2007) a pornit de la ideea unui curs pentru adolescenți și adulți neinițiați într-ale filosofiei, ținut într-o vacanță undeva "într-o țară unde se întunecă la ora șase seara". Autorul declară că a încercat să prezinte, atât în discursul oral, cât și ulterior, când și-a revăzut notațiile pentru a scrie această carte, "tot ce consider azi ca fiind esențial pentru istoria gândirii, tot ce aș dori să las moștenire familiei și prietenilor". Este vorba așadar de o înțelegere personală a ceea ce înseamnă filosofia obținută după ani de studiu, cărți publicate, învățământ. Conform celebrei butade este înțelegerea ce rămâne după ce ai uitat tot.

Pentru a-și iniția auditorii/cititorii, presupuși ignoranți, Luc Ferry a început cu întrebarea căreia nu i s-a găsit până acum - din păcate după unii, din fericire după alții - un răspuns unanim acceptat: ce este filosofia? Răspunsul său evită căile bătute, de manual, axate pe dezvoltarea spiritului critic, abilitate de argumentare, capacitate reflexivă și pornește de la datul fundamental, fiindcă-l deosebește de animale, al omului: conștiința morții, a finitudinii sale. Ea este cea care îl determină să-și caute mântuirea. Aproximarea filosofiei de religie, care la rândul său promite mântuirea cu condiția credinței, oferă și cea mai simplă cale de înțelegere a filosofiei. Într-adevăr, dacă atât filosofia cât și religia își propun să vindece omul de moarte și de spaimile legate de ea, totuși mijloacele sunt diferite. Filosofia începe, susține Ferry, acolo unde apare îndoiala cu privire la contrastul dintre bunătatea lui Dumnezeu și existența atâtor rele în lume. Ce-i de făcut în condițiile în care, pentru unii, consolările religiei nu mai funcționează? E de învățat, răspunde filosoful francez, un mod de a trăi care să-l ferească pe om de răul morții, care înseamnă și teamă, dar și nostalgie, culpabilitate, incapacitate de a trăi clipa, refugiul într-un viitor nebulos. Filosofii își propun să reia totul de la capăt pentru cei care și-au pierdut credința sau n-au avut-o niciodată. Scopul este întregit: a înțelege ceea ce este (teoria), ceea ce ar trebui să fie, mai ales în relațiile dintre oameni (etica) și ca o încununare a celor două, obținerea unui mod de viață împăcat cu sine și cu lumea prin învingerea spaimelor pe care limitarea le trezește în noi (înțelepciunea). Întreaga istorie a filosofiei din antichitate până în postmodernitate este interpretată ca ilustrare a celor trei domenii: teorie, etică și înțelepciune. Mariile construcții filosofice, de la Platon până la, să zicem Heidegger, exprimă de fapt opțiuni fundamentale ale umanității de care depindem, fie că suntem sau nu conștienți. Totuși, a fi conștienți de ele ne oferă o șansă de a ne elibera de prejudecăți și manipulări, inclusiv libertatea de a ne reîntoarce altfel echipați spre înțelegerea religiei, a credinței. Finalul cărții expune propriul program filosofic în contextul lumii actuale, globalizată, tehnicizată, materialistă și postmetafizică. El urmează aceeași schemă tripartită: teorie, etică, înțelepciune.

Teoria lui Luc Ferry propune un nou umanism, care ia în seamă criticile lui Nietzsche sau Heidegger la adresa umanismului tradițional. Ca și vechiul umanism, de factură metafizică, el nu poate fi întemeiat decât pe transcendență. Nu însă pe transcendența cosmosului, a organizării armonioase a lumii, precum la grecii antici,

nici pe transcendența față de întreaga creație a Dumnezeului creștin, ci pe ceea ce filosofului german Edmund Husserl numea "transcendență în imanență". Este vorba despre constatarea experiențială că valorile, deși se manifestă în noi (imanență), ni se impun ca și cum ar veni din afară (transcendență). Nu noi inventăm adevărul științific, frumusețea unei opere de artă, sau imperatiivele etice. Le resimțim interior, dar nu ca impuse de o autoritate, ci sub forma unei necesități aproape palpabile. Exemplul cel mai elocvent de transcendență imanentă este îndrăgostirea. Te îndrăgostești de o ființă din afara ta, dar sentimentele față de ea le simți în lăuntru tău cel mai profund. Transcendența imanentă obligă la autorefecție, la evaluarea

critică a propriilor afirmații și trăiri. Este ceea ce au făcut științele în a doua jumătate a secolului XX, conștiente de pericolele pe care descoperirile lor le pot genera atât asupra omului, cât și asupra mediului său natural.

Preocuparea pentru om redevine așadar centrală într-o viziune transcendentă non-metafizică asupra realității. Consecința etică principală constă în faptul că preocuparea pentru celălalt, pentru ființele situate pe același plan cu noi, înlocuiește idei precum: Dumnezeu, patria, revoluția ș.a. Se produce o divinizare a umanului, spune autorul, în sensul că am fi astăzi mai capabili să ne sacrificăm pentru aproapele decât pentru entități de felul celor pomenite anterior. Sacralul subzistă acum în inima omului, ca și transcendența.

Umanismul, consideră Luc Ferry, poate readuce în atenție vechea problemă a înțelepciunii, prin trei elemente: exigența unei gândiri largite, înțelepciunea iubirii și experiența doliului. Gândirea largită înseamnă capacitatea de a te descentra, de a te pune în locul celuilalt pentru a înțelege cum gândește revenind apoi la tine spre a te raporta critic la anumite stereotipuri și clișee transmise prin educație. Doar în felul acesta poți deveni capabil să înveți de la ceilalți și astfel să-i iubești în unicitatea lor. Aceasta nu se confundă nici cu particularul, cu elementele ce țin de contextul exterior, nici cu universalul abstract (generalitățile), ci constă precum în cazul operei de artă în sinteza și astfel depășirea lor. Unicitatea se realizează prin relație cu ceilalți și astfel ea este strâns legată

de gândirea largită. Deschiderea spre celălalt, fie acesta o persoană, o operă de artă, un colț din natură etc, conferă clipelor plinătate și astfel eliberează din timp. Trăirea senină a consistenței prezentului duce la depășirea spaimei de moarte, legată întotdeauna de trecut și de viitor. Iubirea și gândirea largită întâlnesc problema mântuirii. Și totuși, poate ajuta fericirea clipelor unice și pline la suportarea pierderii unei ființe iubite? Filosoful francez refuză atât soluția budistă a nonatașmentului față de orice ființă, cât și cea creștină a credinței în învierea trupurilor. Soluția sa este de a încerca să trăim cât mai împăcați și în bucurie cu cei dragi, având mereu în conștiință inevitabilitatea pierderii lor. E o înțelepciune pe care mărturisește că nu o posedă, dar în a cărei posibilitate vede încoronarea unui umanism debarasat de idoli metafizici și religioși.

Sunt întrutotul de acord cu personalismul implicat în ideea gândirii largite a lui Luc Ferry. Notele acestuia sunt: înțelegerea de sine trece prin înțelegerea celorlalți; cunoașterea reală a acestora conduce la iubire; iubirea ne constituie în unicitatea noastră ireductibilă, transformându-ne din indivizi în persoane. Mă nedumerește doar faptul că relația cu ceilalți pare a exclude relația cu Celălalt, cu Dumnezeu. Aceasta cu atât mai mult cu cât inspirația creștină este evidentă și afirmată ca atare. Luc Ferry își declară în mai multe rânduri admirația și atracția pentru creștinism, ca și neputința de a crede. De altfel numește undeva umanismul nonmetafizic un "creștinism secularizat". A stabili în ce măsură acesta se apropie sau se opune creștinismului trăit în Biserică ține de competențele unui teolog. Cert este însă că *învăț să trăiești* are într-adevăr darul de a formula profund, personal și clar neliniștile celor care într-adevăr caută și altceva decât ceea ce le propune lumea. Luc Ferry redescoperă câteva dintre rosturile uitate, cel puțin în mediile academice, ale filosofiei, readucând în actualitate gustul pentru absolut.

Ce-i de făcut în condițiile în care, pentru unii, consolările religiei nu mai funcționează?

Florian Silișteanu

Din cana cu pășări
poem
și de la capăt

ești de o mie de ori mai frumoasă decât
fluierul meu dând la coasă
ești de o mie de ori mai curată decât
depărtarea aceasta de soartă
îți spun că de o mie de ori mai tăcută
decât apa asta de apă băută

tu îngerule care te prefaci în mereu de
stea și zaci
ia-ți paltonul vine frigul și ți s-a înnodea
buricul
fugi din lume fugi de mine cât mai poți și
ascunde-te-ntre roți
că le vine rând la toți care vii care din
morți
să te tragă iar la sorți

de o mie și de sută și de ori până spre nori
Domnul meu surpând la scări

3 martie, 2015
Fair Waks, California

Mariana Șenilă-Vasiliu

Fascinația ineditului. Petra

Între ceea ce ne imaginăm în contactul cu realitatea concretă, adeseori survine decepția. Cu Petra lucrurile s-au petrecut taman pe dos. Imaginația mea s-a dovedit mult prea săracă față de spectacolul oferit de peisajul, arhitectura și coloritul acestei minuni a minunilor care este orașul antic. Visul cu privire la enigmatică așezare devenită capitala nabateenilor, croit după câteva imagini dintr-un volum de vulgarizare istorică, modest și prost imprimat, era palid și lipsit de strălucire. Până și legenda misterioasei așezări era mai prejos de fascinantul joc de forme și culori ce scânteiau în lumina soarelui de dimineață. Petra era pentru mine visul visat în alt vis. După perioada de abținere impusă de crunta realitate de dinainte de 1989, când cu greu îmi puteam imagina că voi ajunge să trec vreodată de granițele României lăcătuite pe dinăuntru, am fost binecuvântată să călătoresc mult și în locuri din cele mai neașteptate. Am văzut puzderie de orașe antice, de monumente arhitecturale și așezări uitate de lume smulse junglei, dezgropate din nisip ori de sub pământ, însă niciunul nu poate fi asemuit în frumusețe și inedit cu Petra. Pentru că la Petra totul e altcum începând cu locul, o falie produsă de un cutremur în mijlocul muntelui, și terminând cu arhitectura săpată în gresie colorată în mod natural. Misterios popor, straniu loc, enigmatică arhitectură! Și peste toate, uitarea ce s-a așternut deasupra ei sute de secole.

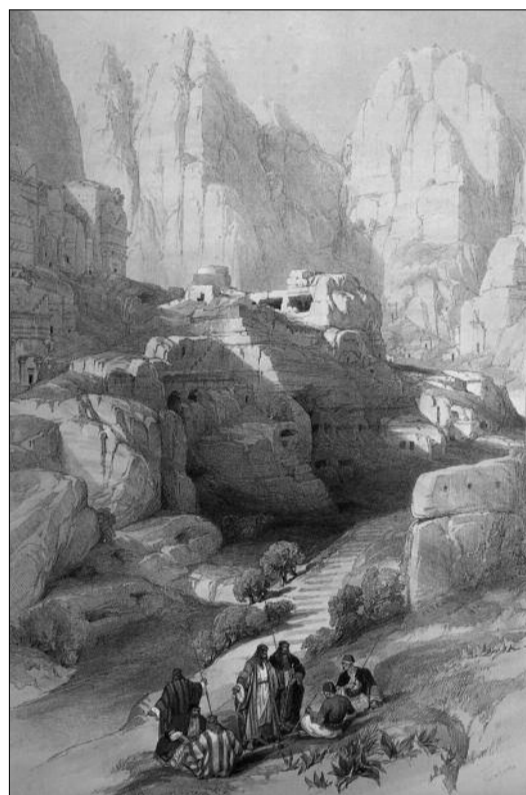
Stârnită de emoția de a mă afla atât de aproape de împlinirea uneia din cele mai arzătoare dorințe, aceea de a vedea miraculosul oraș antic nabateean, deși ostenită după atâtea zile de drum m-am trezit cu noaptea-n cap. La acea oră matinală când toată lumea dormea, nici țipenie de om pe culoarele hotelului. Moment mai fericit de a admira priveliștea de pe terasa hotelului, în liniște și fără ghionți turistici - *Priviți aia, uitați-vă la cealaltă!* -, nici că se putea. Pe de altă parte, situarea hotelului pe o colină înaltă care domina valea, îngăduia una din acele rarissime perspective panoramice numită „în zbor de pasăre” care stârnesc concomitent fiori de teamă și senzații de nespusă plăcere. În adâncimea peisajului se profila masivul muntos în care, închisă ca într-o geodă, se afla Petra. Văzut din depărtare, cu stâncile rotunjite de intemperii, plesnit în sute de bucăți, muntele semăna cu un uriaș molar de ierbivor antedeluvian fosilizat. Lumina din zori îmblânzea dezolantul aspect al muntelui, colorându-l într-un subtil gri-roz ce ar fi înnebunit orice pictor colorist. Pe Monet, de exemplu. Cu pulsul accelerat și înfiorată de emoție, am tras adânc aer în piept ca unul pe cale să se sufoce. Bucuria e și ea uneori dureroasă și greu de suportat.

În mai puțin de o jumătate de oră, autocarul ne-a lăsat la marginea satului de beduini aflat la barieră cu Petra. Dacă am înțeles bine, satul a fost format de ultimii locuitori ai orașului antic, după evacuarea lor din sit în 1997 când au început săpăturile arheologice. Odată trecuți de bariera prin care se controlează aflusul turistic, foarte aproape, am dat peste grupul conducătorilor de cămile, cai și asini, doar înșeuțați sau înhămați la trăsuri, ce aștepta clientela turistică. Deși cel mai bun lucru de făcut ca să vezi și să înțelegi cât de cât ce înseamnă Petra este să mergi pe jos. Sunt, însă, destui pentru care comoditatea feselor este mai importantă decât mersul *per pedes*. Procedând astfel, ei ratează spectacolul fără seamăn al defileului de gresie prin care se accede în zona centrală a orașului antic. Or, cu așa ceva nu te mai întâlnești, e unic în lume.

În Orientul Apropiat, animalele precum cămilele, caii și asinii se bucură în cel mai înalt grad de îngrijirea exterioară, ele sunt într-un fel oglinda comercială a stăpânului. Frumusețea harnașamentelor armonios colorate în care predomină un roșu special, nobil și catifelat, minunatele țesături decorative cu care sunt acoperite spinările animalelor, precum și colanele împletite de la gâtul acestora atrag magnetic privirile occidentalilor neobișnuiți cu așa ceva. Înțelegerea se face iute, iar cea mai bună propagandă comercial-turistică sunt

tocmai decorațiile de tot felul cu care sunt împodobite animalele. E oarecum ciudată setea de culoare a populațiilor care trăiesc în medii deșertice, de parcă ar ține cu tot dinadinsul să substituie prin culoare lipsa ei din natură.

Îmi plac toate animalele. Mi-e dragă cămila pentru mersul ei agale și plin de demnitate, dar mai cu seamă pentru ochii ei mari, negri și umezi, umbriți de gene lungi asemănători cu ai lamelor, guanaco și alpaca, rudele sud-americeane ale cămilei. Mi-au plăcut întotdeauna caii, mai cu seamă când sunt mai sălbatici, când își dezvăluie adevărata lor natură, mândră și dornică de libertate. În Orientul Apropiat, calul a fost și încă este la mare preț. Poezia arabă are două teme majore, iubirea și vitejia, exprimate prin frumusețea iubitei/femii și splendoarea calului în luptă. În Evul Mediu, o parte din caii din Orientul Apropiat și chiar de dincolo de fruntariile lui, erau importați din Moldova. Dovadă, acel proverb persan care spunea: „Un tânăr, călare pe un cal moldovenesc/Nimic mai frumos”.

Îmi plac și măgărușii sau asinii, viețâți tratate îndeobște cu dispreț pentru aspectul lor modest, dar și pentru felul lor capricios de a se comporta. Văzându-i însă cât de docili cară greutatea ce le depășesc puterile și cât de stoic îndură soarele arzător, mai că nu-mi vine să dau crezare expresiei descalificante de „încăpățânat ca un măgar/asin sau catâr”. Uitat lângă o stâncă, cu soarele văpaie deasupra capului, fără fir de vegetație în jur și fără apă care să-i astâmpere setea, un asin mi-a stârnit mila. Am scos din buzunar mărul luat pentru mine de la micul dejun să-mi astâmpăr setea și l-am întins. Cu câtă lăcomie l-a apucat și cu câtă voluptate l-a mâncat!

Am trecut de staționarul pentru cămile, cai și asini îndreptându-ne spre intrarea în Siq. De ce a fost numit culoarul Siq/Săgeată n-am înțeles, mai cu seamă că în unele locuri e întortocheat. Până la intrare am parcurs ceva mai bine de o jumătate de kilometru la loc larg, cu blocuri de gresie asemănătoare unor cuburi. Nimic nu te-ar putea face să crezi că acelea, numite de localnici Blocurile Djinilor/Ginilor ar fi morminte, mai ales că rotunjite de intemperii seamănă cu niște blocuri naturale de piatră. Odinioară, susțin arheologii, erau surmontate de piramide care roase de timp au dispărut. Unele blocuri, mai înalte și mai elaborate, amintesc de mormintele-turn colective de la Palmyra. Existența în ele a unei săli cu bănci de piatră aduc cu sala de banchet funerară romană, de *triclînium*. La Petra, cele mai diferite influențe, egipteană, palmiriană, elenistică și romană, au creat un stil original și inconfundabil. Faptul că toate sunt excavate în gresie și nimic nu este construit m-a derutat într-atât încât nu știu dacă se mai poate vorbi de arhitectură sau mai degrabă de o sculptură cu forme arhitecturale. Ar trebui găsit un nou

termen care să definească fenomenul de la Petra. Termenele „trogloitic” sau „rupestru” cu care seamănă tehnica săpării în gresie este total impropriu, dar nici cel de arhitectură în sens tradițional nu este potrivit. Cum spuneam, la Petra totul este altminteri.

Orice așezare omenească depinde de o sursă de apă. Și din acest punct de vedere Petra e un paradox. Clima uscată alternează cu perioade scurte de ploii torențiale care pot inunda defileul ducând la adevărate catastrofe. Așa s-a întâmplat cu câteva decenii în urmă. Surprins de o astfel de ploaie violentă, un grup de turiști occidentali, 18 la număr, au murit înecați sau izbiți de pereții de stâncă ai defileului. Combinate, cantitatea uriașă de apă și strâmtoarea Siq-ului, au făcut apa să funcționeze ca un furtun sub presiune, măturând totul în cale. Tragedia a fost datorată faptului că, ajuns în ruină, vechiul tunel de 90 m care returna apa evitând intrarea în Siq a fost ignorat și lăsat în paragină, după cum s-a ignorat și rostul anticelor baraje, ruinate și ele, care, odinioară, reglau debitul apelor și feriseră capitala nabateeană de furia inundațiilor. Când au deturnat cursul apelor prin acel tunel, nabateenii s-au dovedit adevărați hidrotehnicieni; gândirea lor rațională și măiestria lor învinsese dovedește acest lucru. După dezastrul soldat cu morți de acum vreo treizeci de ani, sistemul de aducțiune al apelor în Siq, ca și deturnarea prin tunel au fost refăcute, nemaexistând niciun pericol pentru vizitatori.

Până la intrarea în Siq, nimic nu prevestea uluitorul spectacol ce urma. Spațiul era larg, blocurile-morminte păreau niște bolovani oarecare, doar că de dimensiuni neobișnuite. Brusca în față se ridicau pieptiș, ostili asemeni unor ziduri de apărare, pereții de gresie. Au ceva amenințător, iar când pătrunzi în strâmtoarea defileului, a cărui lățime măsoară uneori doar cu puțin peste doi metri - întinzând brațele în anvergură, cu un minim balans poți atinge ambii pereți - te cuprinde senzația de claustrofobie. Din acest loc, marcat de picioarele unui arc, azi distrus, începe enigmatică capitală nabateeană Petra. Din acest punct, legenda se întâlnește cu realitatea mai puternică decât orice vis.

Secolul XIX a fost veacul aventurilor, al curajului nebunesc și al îndrăznelilor de tot felul, dar mai cu seamă al descoperirilor arheologice. Între (re)descoperirea Petrei și a orașului incaș pierdut Machu-Picchu, miracolele se înșiră precum mărgelile pe apă. Cu toată ostilitatea manifestă a Orientului Apropiat față de occidentali, au fost destui europeni care s-au aventurat, uneori cu riscul vieții, în lumea lui exotică. Societățile geografice au plătit inși care să exploreze Egiptul, Siria, Nubia și alte țări islamice. Ceea ce începuse prin sângeroasele cruciade, se continua prin cruciada științifică. Trimis de African Association cu misiunea de a explora Orientul Apropiat, elvețianul Johann Ludwig Burckhardt (1784-1817) s-a aventurat nebunește în acest mediu neprimitor. Bun vorbitor al limbii arabe și cunoscător al obiceiurilor musulmanilor, curios din fire și spirit aventuros, deghizat în arab și prezentându-se drept șeicul Ibrahim, el și-a depășit misiunea științifică. A împins îndrăzneala, vizitând până și locurile sacre ale islamului, Mecca și Medina, interzise accesului „necredincioșilor” europeni, lucru care l-ar fi putut costa viața dacă ar fi fost descoperit. Ajuns în sudul Iordaniei de azi, auzind despre legendara Petra, a angajat un localnic beduin să-l conducă în uitata cetate. Astfel a fost redescoperită în 1812 minunea minunilor care a fost capitala nabateeană. Moartea sa prematură, la doar cinci ani după crucialul eveniment, a stopat publicarea studiilor făcute de el în Orientul Apropiat, care au fost însă tipărite postum (*Travels in Nubia*, 1819; *Travels in Syria and Holy Land*, 1822 și *Travels in Arabia*, 1829).

Informațiile despre cele descoperite de Johann Burckhardt (a nu se confunda cu istoricul elvețian Jacob Burckhardt) au atras și

La Petra, cele mai diferite influențe, egipteană, palmiriană, elenistică și romană, au creat un stil original și inconfundabil. Faptul că toate sunt excavate în gresie și nimic nu este construit m-a derutat într-atât încât nu știu dacă se mai poate vorbi de arhitectură sau mai degrabă de o sculptură cu forme arhitecturale.

alți exploratori avizi de aventură în aceste locuri misterioase, printre care pe englezul David Roberts (1821-1890), traducătorul *Kamasutrei* și al *Grădinii parfumate*, opere considerate licențioase la vremea apariției lor. Vorbitor fluent, zice-se, a cel puțin patruzeci de limbi, printre care araba, pasionat de Orient în general, obișnuit să se deghizeze după cum era cazul, cu o înfățișare impunătoare, dar proteică în funcție de situație, costumat în pelerin, în 1853 Richard Burton a intrat la rândul său în orașele sacre Mecca și Medina fără a fi descoperit. Doi ani mai târziu a publicat peripețiile neobișnuitei aventuri în cartea „Pelerinaj la Al-Medina și Mecca”. Dacă a ajuns sau nu la Petra nu știu, ce știu însă e că un al treilea aventurier, scoțian de astă dată, nu numai că a vizitat pe îndelete Petra, dar a și lăsat imagini document despre călătoria lui în Egipt, Siria și Palestina făcută în 1838. Schițe, acuarele ori desene mai elaborate executate de David Roberts (1796-1864), mărturii ale voiajului de aproape un an, sunt prețioase dovezi ale stării monumentelor și peisajelor văzute, ale lumii creștine și islamice cu care a fost în contact. David Roberts este considerat de britanici cel mai mare peisagist al secolului XIX, ceea ce e exagerat dacă se compară arta sa cu a altor pictori din acea vreme. Corect ar fi să se spună că a fost cel mai bun peisagist englez, dar din punct de vedere al picturilor-document lăuate. Incontestabil din acest punct de vedere este cel dintâi. Faptul de a fi întâiul occidental care a intrat într-o moschee, lucru interzis „necredincioșilor”, îi arată curajul nebunesc și marea îndrăzneală.

Cum era obiceiul peisagiștilor la acea vreme, David Roberts a realizat după schițele și acuarelele făcute la fața locului, picturi în ulei executate în atelier. La acea vreme aparatul fotografic nu fusese încă inventat, singura metodă de reproducere a imaginilor pictate era gravura. David Roberts a avut parte de un gravor excelent, pe Luis Haghe, care a izbutit să redea în litografii spiritul peisajelor surprinse de pictorul scoțian. Acestea au fost publicate în 1842 și 1846 în volumul intitulat „*Holy Land, Syria, Idumea, Arabia and Nubia*”. În album, gravurile privind Petra sunt cele mai numeroase. Ele au fost realizate de David Roberts la începutul anului 1839. Interesant de remarcat că, în călătoria sa, pictorul scoțian a ajuns în Săptămâna Mare la Iordan unde a surprins imaginea de care povestea Bolintineanu, cea a grecilor ortodocși îmbăindu-se ritual în apele sacre ale Iordanului, unii îmbrăcați cu acele cămăși subțiri care, ude, se lipeau de formele anatomice precum în sculpturile grecești antice (respectiva modalitate sculpturală poartă chiar denumirea de „tehnică hainei ude”), alții goi, precum mama i-a făcut. Despre români, Bolintineanu specifică faptul că nu participau la acest ritual, chit că erau și ei greco-ortodocși.

Din recolta celor 247 de litografii realizate după desene, acuarele sau picturi în ulei de gravorul Luis Haghe, cel mai important atât prin număr, cât și prin calitate, este lotul celor executate la Petra. Fascinat de tulburătorul peisaj, de ineditul și frumusețea arhitecturii nabateene și de coloritul fără pereche al gresiei în care erau sculptate toate monumentele, de la cele umile până la cele mai spectaculoase, David Roberts pare să fi întârziat în 1839 destul de mult la Petra. Schițele, realizate *sur le vif*, dezvăluie în afara tiraniceii atracții pentru magica imagine de dinaintea ochilor săi uimiți și o deosebită aplecare asupra celui mai mărunț detaliu, ceea ce dă imaginilor surprinse de el, dincolo de valoarea artistică, valoare documentară ieșită din comun. Comparând imaginile din litografii realizate acum peste 160 de ani cu starea actuală a monumentelor, te întristezi văzând gradul lor de degradare, fie din cauza intemperiilor care nu cruță nimic, fie din cauza nesăbuiței beduinilor care au locuit sau doar au trecut prin Petra în lunga perioadă de abandon a orașului.

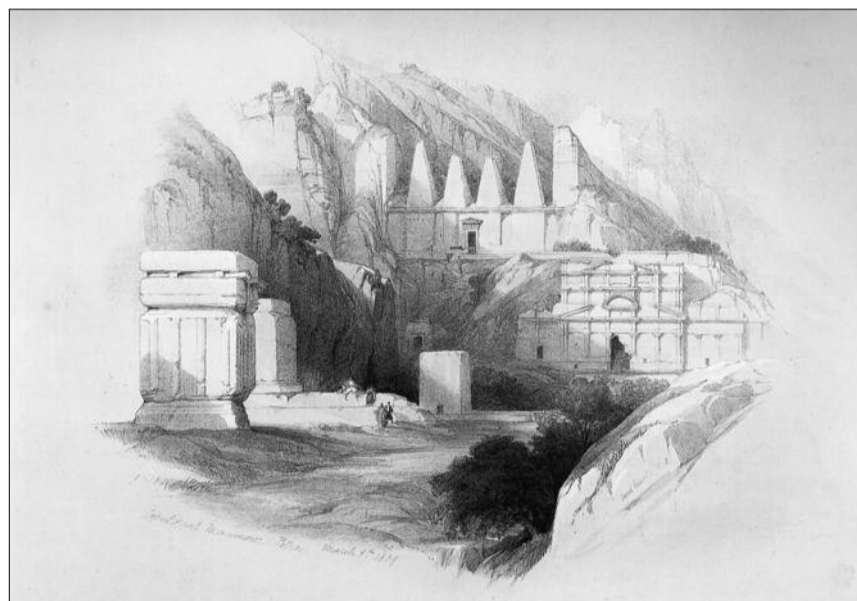
Pretutindeni în siturile arheologice din Orientul Apropiat te izbești de vânzătorii ambulanți de ghiduri turistice. În cele mai multe cazuri sunt ghiduri banale, dar se întâmplă uneori să descoperi și ceva mai deosebit, așa cum a fost albumul litografiilor după desenele și acuarelele lui David Roberts

intitulat „*Petra et la Terre Sainte*”. 15 euro! N-am ezitat niciun moment și l-am cumpărat. Ce înseamnă 15 euro față de plăcerea de a răsfoi în momentele melancolice de aduceri aminte imaginile surprinse de pictorul scoțian de anțărt? Bunul gust și educația costă, însă oricum mai puțin decât fleacurile scumpe și inutile după care se dă în vânt lumea de azi. (Pentru a stărni curiozitatea cititorului și a-l incita să călătorească, înțeleg să împart cu el plăcerea frunzării albumului, reproducând în acest număr al revistei o serie de litografii după lucrările lui David Roberts.)

Limita istorică a existenței Petrei este împinsă de specialiști în urmă cu 2.500 de ani. Biblia împinge însă locuirea ei mai departe în timp, în secolul XIII î.Hr., iar recenta descoperire a unor vetre neolitice expediază locuirea Petrei în preistorie. Atunci? Limitarea la 2.500 de ani se datorează ideii automat-încetățenite că Petra a fost capitala nabateenilor. În realitate, anterior secolului IV î.Hr., Reqem sau Reqmu, cum se numea înainte de cucerirea ei de către nabateeni, fusese capitala Țării Edom, cunoscută în Biblie și ca *țara fiilor lui Esau*. Ca întotdeauna când istoria privind Orientul Apropiat se împotmolește, Biblia suplinește golul temporal. Iar descoperirile arheologice din ultima vreme au început să dea tot mai des dreptate Bibliei. Stă scris în Deuteronom că, pentru a ajunge în Canaan, alias Pământul Făgăduinței, evreii conduși de Moise au fost îndemnați de Domnul să treacă prin Țara Edom. I-a zis Dumnezeu lui Moise: „*Ajunge de când umblați în jurul acestui munte! Înturnați-vă spre miazănoapte! Dă poruncă poporului și zi: Voi acum veți trece prin hotarele fiilor lui Esau, frații voștri care locuiesc în Seir*” (Deuteronomul; 2, 4). Or la acea dată Reqem/Petra era capitala Țării Edom, drept care evreii, refuzați de edomiți să treacă prin pământurile lor au fost nevoiți să ocolească „hotarele fiilor lui Esau”. Urme concrete ale oculului făcut de fiii lui Israel acum 3.300 de ani nu există, însă se regăsesc în toponimia locului. Văii ce traversa capitala Edomiților și împrejurările i se spune Wadi Musa/Valea lui Moise. Stâncii în care, la îndemnul Domnului, Moise a izbit cu toiagul făcând să țâșnească apa pentru poporul însetat, care se află în munte, nu departe de Petra, i se spune și azi Ayn Musa/Izvorul lui Musa. Într-un film american, al cărui nume nu l-am reținut, un personaj spunea: „Când legenda devine realitate, alege legenda”. La Petra, zisa se potrivește mai mult decât oriunde în altă parte.

Pe principiul nescris, dar efectiv al migrației popoarelor care pare a se suprapune mișcării de rotație a Pământului dinspre răsărit spre apus, în secolul V î.Hr. la sfârșitul sau în secolul IV î.Hr. la început, migrația triburilor arabe a antrenat și împins spre Nord-Vest un trib nomad de beduini din peninsula arabică. El s-a așezat în partea sudică a Iordaniei de azi, a cucerit Țara Edom și Reqem, capitala edomită din care au făcut propria lui capitală. Grecii au numit nou veniții „*nabatioti*”, de la cuvântul „*nabu*” care, în arabă, înseamnă nomad, iar capitala lor Petra, care în greacă înseamnă piatră. Despre această populație se știe doar că vorbea aramaica sau un dialect înrudit cu ea. Contribuția lui fundamentală la civilizația orientală a fost scrierea ale cărei semne au stat la baza scrierii arabe de mai târziu. În același timp, nabateenii au lăsat în teritoriile pe care le-au stăpânit urme materiale ale trecerii lor așa cum este arcul de triumf de la Bosra, însă incontestabil cea mai bună demonstrație a nivelului lor de civilizație, artă și cultură este însăși Petra, misterioasa lor capitală, o bijuterie de arhitectură excavată în piatră, prețioasă și fără seamăn în întreaga lume. Dintr-un trib de nomazi care se muta din loc în loc purtându-și cu sine puținul avut, nabateenii au devenit un popor puternic, pus pe cuceriri, de care politica din zonă a trebuit să țină cont și totul se datoră așezării strategico-comerciale și militare a Petrei. Trecerea caravanelor cu mărfuri (mirodenii, țesături de preț, bitum necesar îmbălsămirilor, pietre scumpe și aur) dinspre Est spre Vest, adică din Arabia la Marea Mediterană, dar și dinspre Sud și Nord, adică cele care veneau de la Marea Roșie și se duceau

spre Damasc se făcea obligatoriu prin culoarul de piatră de la Petra. La început, nabateenii s-au datat jafurilor caravanelor, ușor de prins în ambuscade, dată fiind strâmtoarea locului. Cu timpul au realizat însă că profitul obținut pe această cale era minor față de ce ar fi putut câștiga prin perceperea taxelor de trecere și din depozitarea mărfurilor. Așa a ajuns Petra „cel mai mare supermarket al antichității”, cum s-a exprimat cineva. Treptat, hrubele în care locuiau primii nabateeni au fost înlocuite de o arhitectură spectaculoasă care îl uluiește și azi pe călătorul ajuns la Petra. Faima cetății și buhul bogăției locuitorilor săi au stârnit invidia grecilor și romanilor. Primul care și-a încercat norocul atacând Petra a fost un general macedonean, fost locotenent al lui Alexandru cel Mare, ajuns după moartea acestuia, satrap al Frigiei. Tentativa din 312 î.Hr. a lui

Antigonos Monophthalmos/Chiorul s-a soldat cu un eșec total, după cum la fel, încercarea fiului acestuia, Demetrios Poliorcetul, n-a avut nici ea sorți de izbândă. Apărata de masivul muntos, cu o singură cale de acces în cetate, și aceea peste poate de îngustă, Petra era inexpugnabilă și practic imposibil de cucerit. Iritat de extinderea spre Nord a nabateenilor și de hărțuielele lor, împăratul Traian i-a cerut guvernatorului Siriei, Cornelius Palma să-i supună pe nabateeni, lucru care s-a și întâmplat în 106. Urmarea directă a fost crearea provinciei Arabia, iar capitala sa a devenit Bosra, Petrei rezervându-i-se, ca o compensație morală pentru pierderea rolului său important, titlul de metropolă. Nu întotdeauna relațiile Romei cu regatul nabateean au fost atât de încordate, ba din contra, s-ar zice că Roma curta oarecum Petra din moment ce în timpul domniei lui Caligula (37-41) i s-a oferit regelui Aretas al III-lea pe tavă Damascul. Pun sub semnul întrebării respectiva informație pentru că ea vine în contradicție cu realitate istorică: în timpul domniei lui Caligula, rege al nabateenilor era Aretas al IV-lea, or Aretas al III-lea murise înaintea domniei lui Caligula, iar cel care i-ar fi putut oferi acest privilegiu lui Aretas al III-lea ar fi fost împăratul Tiberiu. Oricum, perioada de apogeu a Petrei a fost sub ambii regi ce purtau numele de Aretas.

În 130 fosta capitală nabateeană a fost vizitată de împăratul Hadrian, urmașul lui Traian. Cu acea ocazie, cetății i s-a adăugat cognomenul de *Hadrianeea*. După cucerirea romană și mai cu seamă după descoperirea altor rute comerciale care permiteau ocolirea Petrei, cetatea a intrat în declin. Concomitent cu răspândirea în Orientul Apropiat al creștinismului și crearea în 358 a provinciei Palestina Salutară, la Petra a fost instalat un scaun arhiepiscopal. Cruciații au adăstat în secolul XII scurtă vreme la Petra, însă suficient cât să înalțe o fortăreață/kerak ale cărui urme s-au păstrat. Motivul staționării lor la Petra trebuie că s-a datorat prezenței locurilor legate de trecutul biblic - Valea lui Moise, Izvorul lui Moise, a scaunului arhiepiscopal, a grotelor creștinilor numite în arabă Mughar Nasara -, dar și sistemului natural de apărare. Ultimul personaj important care a vizitat Petra a fost sultanul Egiptului Baybars după care Petra a intrat în uitare pentru mai bine de cinci secole. (va urma)

Fascinat de tulburătorul peisaj, de ineditul și frumusețea arhitecturii nabateene și de coloritul fără pereche al gresiei în care erau sculptate toate monumentele, de la cele umile până la cele mai spectaculoase, David Roberts pare să fi întârziat în 1839 destul de mult la Petra.

Știri de la Centrul Cultural Pitești

„Printre cărțile oamenilor de cultură argeșeni” - invitat Cristian Cocea

Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” și redacția revistei-document „Restituiri” au organizat a doua ediție a proiectului tematic, sub genericul „Istorie și istorii cu Marin Toma”. Dezbateră, susținută de istoricul Marin Toma a avut tema „Imagine și emoție – culorile istoriei”. Preț de un ceas, elevi și cadre didactice de la Colegiul Național Zinca Golescu s-au delectat cu o

pasionați de istorie, elevi și cadre didactice de la Colegiul Național Zinca Golescu. Istoricul Marin Toma, secretarul general de redacție a precizat că în numărul prezent, semnează un articol despre felul în care se construiește istoria culturală, judecătorul Marius Andreescu de la Curtea de Apel Pitești și-a prezentat materialul despre libertatea de conștiință, definind conștiința ca un grai tăcut, o chemare lină, explicând totodată, libertatea de conștiință din perspectivă juridică. Despre revista *Restituiri* și materialele pe care le pregătesc pentru numerele viitoare, au mai vorbit istoricul Aurelian Roman și medicul-poet Adrian Mitroi.

oamenilor de cultură argeșeni”, avându-l invitat pe publicistul Cristian Cocea, directorul Direcției de Cultură Argeș. Evenimentul a cuprins o lectură publică din cea mai recentă carte a lui Cristian Cocea, intitulată „Calendarul cu povești”, precum și din volumul „Maimuțe sub tricolor”, lectură susținută de studenta la Litere, Liliana Jugănar, eleve de la Colegiul Economic Maria Teuleanu și Colegiul Tehnic Dimitrie Dima. Invitatul a dialogat cu auditoriul format din elevi și cadre didactice de la Colegiul Tehnic Dimitrie Dima, pe teme de literatură actuală și jurnalism.

incitantă incursiune în lumea, simbolistica și percepția culorilor în timp și pe diferite spații geografice. Medicul poet Adrian Mitroi, prezent la discuție a venit la rândul său cu o serie de completări de ordin științific și cultural, referitoare la culori.

Centrul Cultural Pitești a organizat o nouă lectură publică, din seria întâlnirilor literare lunare, sub genericul „Printre Cărțile Oamenilor de Cultură Argeșeni”, avându-l invitat pe scriitorul Ion Dincă. Evenimentul a cuprins o lectură publică din creația invitatului, acțiune susținută de studenta Liliana Jugănar de la Universitatea Pitești și eleve pasionate de literatură, de la Colegiul Național I.C.Brătianu. Scriitorul Ion Dincă a citit la randu-i și în stilul caracteristic o proză scurtă, delectând auditoriul format din elevi, cadre didactice de la Colegiul Tehnic Dimitrie Dima, scriitorii Mihail Ghișescu, Nicolae Cosmescu, Steluța Istrătescu, Nic Petrescu, și alți iubitori ai cărții. Ion Dincă s-a născut în comuna argeșeană Bârla în anul 1938, a lucrat la Întreprinderea de Motoare Electrice din 1972 și până la pensionare, în anul 1998 și este pasionat de arta condeiului de la vârsta de 11 ani. Creația sa a fost publicată pentru prima dată în anul 1980, într-o culegere de proze scurte, iar apoi a publicat individual volumele de proze scurte „Ca la Dentist”, „Un zâmbet în tranziție”, „Răcnet de sub papuc”, „Nepotul căpitanului” și „Când se încurcă ițele”. Are în pregătire un roman umoristic, pe care intenționează să-l publice anul viitor.

Centrul Cultural Pitești și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș au organizat în Complexul „Casa Cărții”, expoziția sub genericul „Salonul de primăvară al artiștilor plastici amatori din județul Argeș”. Evenimentul s-a desfășurat în parteneriat cu Liceul de Artă „Dinu Lipatti” din Pitești și Casa de Cultură „Tudor Mușatescu” din Câmpulung Muscel. Pe simeze au fost expuse 69 de lucrări de pictură și grafică realizate de 42 de artiști, care abordează teme și tehnici diferite, de la artă naivă, până la artă abstractă. La vernisaj au participat directorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, Sorin Mazilescu, artistul plastic Ion Pantilie, scriitoarea Magda Grigore, referentul de specialitate Cosmin Bloju, directorul Casei de Cultură „Tudor Mușatescu” din Câmpulung Muscel, Liviu Ciocă, elevi și cadre didactice de la Liceul de Artă „Dinu Lipatti” și de la Colegiul Economic „Maria Teuleanu”. Cu acest prilej, a fost decernat premiul „Gheorghe Pantelie”, în memoria regretatului artist plastic argeșean, premiu conferit de fratele său, maestrul Ion Pantilie.

Murg poetico-muzical și dublă lansare de carte

Centrul Cultural Pitești și revista „Cartelul Metaforelor” au organizat în Sala Ars Nova un murg poetico-muzical, inițiat de scriitoarea Marilena Lică - Mașala. Stabilită de câțiva ani la Paris, Marilena Lică Mașala revine periodic

în țară, unde le oferă celor interesați, serate culturale cu totul speciale. În miez de Făurar, scriitoarea, originară din comuna argeșeană

Primăria Municipiului Pitești, prin Centrul Cultural Pitești a organizat spectacolul artistic, sub genericul „De Dragobete Iubește Românește”, dedicat zilei de 24 februarie, sărbătoarea iubirii la români. Manifestarea, desfășurată în Piața Primăriei a cuprins un recital de muzică folk, susținut de cantautorul Tiberiu Hărăguș și Grupul Folk „P620” și un recital de muzică ușoară, în interpretarea artistului Robert Chelmuș și a Trupeii de teatru „Roberto”. Atmosfera a fost animată de eleva Andreea Dinuț, care a prezentat povestea Dragobetelui, datini și obiceiuri care au loc în magica zi a iubirii din spațiul românesc. Publicul de ocazie s-a bucurat de prestația artiștilor și a fredonat alături de ei, binecunoscute melodii de dragoste.

Centrul Cultural Pitești a organizat spectacolul aniversar, prilejuit de împlinirea a 7 ani de la înființarea Grupului Folk „P620”. Inițiat și coordonat de cantautorul Tiberiu Hărăguș, Grupul Folk „P620” numără în prezent, peste 30 de copii și tineri, care au urmat sau urmează cursul de chitară, desfășurat în cadrul Centrului Cultural Pitești, de Tiberiu Hărăguș. Prezent la toate manifestările culturale organizate de municipalitate, Grupul Folk „P620” s-a remarcat prin spectacole de calitate, care au îmbogățit și diversificat viața culturală a comunității. Evenimentul aniversar, la care au participat părinți, bunici, prieteni și admiratori ai artiștilor de la Grupul Folk „P620”, s-a încheiat ca de fiecare dată cu o surpriză dulce, pusă la cale de coordonatorul Tiberiu Hărăguș.

Lansare de carte - Adrian Mitroi

Centrul Cultural Pitești a organizat lansarea volumului de versuri cu titlul „Călător pe drumul vieții”, de Adrian Mitroi. Originar din Pitești, de profesie medic veterinar, Adrian Mitroi simte chemarea condeiului de doi ani, de când a început să-și exprime gândurile, trăirile sentimentele și emoțiile în versuri. Talentul său a fost remarcat de conducerea Ligii Scriitorilor din România și de Expresie Română de Pretutindeni Filiala Argeș, care-i publică poemele în fiecare număr al revistei „Carpatica”. Adrian Mitroi este invitat permanent în cadrul Cenaclului „Armonii Carpatine” și mai nou, a devenit membru al Clubului de Istorie „Armand Călinescu”, din cadrul Centrului Cultural Pitești. La debutul editorial i-au fost alături familia, prietenii, admiratorii, elevi și cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teuleanu. Despre autor și prima sa carte de versuri „Călător pe drumul vieții” au vorbit redactorul șef al Revistei Carpatice, scriitorul Nicolae Cosmescu, istoricii Marin Toma, Aurelian Roman, Marius Chiva, poeta Daniela Voiculescu și studenta la litere, Liliana Jugănar.

„Mamă frumoasă, primul meu Rai”, s-a numit generic manifestarea artistică, organizată de Cercul de pictură „Sensibilitate și Culoare”, din cadrul Centrului Cultural Pitești, cu ocazia Zilei Femeii. Desfășurată în Sala Ars Nova, acțiunea a cuprins vernisajul unei expoziții tematice realizată de copiii care urmează cursul de pictură, curs pe care inimoasa profesoară Elena Zavulovici îl defășoară de 14 ani la Centrul Cultural Pitești. Atmosfera a fost colorată de un superb spectacol de cântece și poezii dedicate mamei, interpretate cu emoție și dăruire de talentați artiști.

Centrul Cultural Pitești a organizat spectacolul muzical, sub genericul „Emoții de martie”, susținut de copiii care urmează cursul „Prietenul meu Pianul”, sub îndrumarea profesoarei Clementina Dionisie, în cadrul instituției. Manifestarea a cuprins un recital de piese interpretate la pian, poezii și melodii cântate în cor, de talentații cursanți. Micuții au dedicat acțiunea Zilei Internaționale a Femeii, fiind răsplățiți pentru efortul lor, cu aplauze călduroase din partea publicului, format din părinți, bunici și admiratori. Copiii au vernisat și o expoziție de pictură și desen, în cadrul căreia, și-au prezentat câteva lucrări, cu tematică specifică primăverii.

Centrul Cultural Pitești și Inspectoratul Școlar Județean Argeș au organizat o nouă lectură publică, din seria întâlnirilor literare lunare, sub genericul „Printre cărțile

Teiu, a pus la cale un murg poetico-muzical, cu dublă lansare de carte: volumul „Ivor Porter (1913 – 2012). Un englez în istoria României”, semnat de ea și cartea „Invitație la vals literar”(Interviuri cu 12 scriitoare), de publicistul Marin Ifrim din Buzău. La eveniment au luat cuvântul scriitoarea Lucreția Picui, Aurel Sibiceanu, Ilzi Sora, istoricii Marin Toma, Constantin Vărășcanu, directorul Filarmonicii Pitești, Jean Dumitrașcu.

Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” a organizat lansarea noului număr al revistei-document *Restituiri*, publicație trimestrială a instituției. Evenimentul editorial a reunit istorici,

Centrul Cultural Pitești și Inspectoratul Școlar Județean Argeș au organizat o nouă lectură publică, din seria întâlnirilor literare lunare, sub genericul „Printre cărțile

CARMEN ELENA SALUB

Un scriitor, un regizor, doi doctori...

(urmare din pag. 33)

Domnul: - Nu...

„Șerbănescu”: - Mă, și am renunțat ca un dobitoc!

(După aceasta, domnii și doamna „Șerbănescu” din nou schimbă discuția și vorbesc despre o piesă de teatru pe care Obiectivul vrea s-o scrie. Fiind vorba de mai multe personaje necesare pentru piesă, între domnul și doamna „Șerbănescu” se iscă o ceartă pe tema femeilor și a lipsei banilor în gospodăria lor. La ora 21 și 40 de minute, musafirul - botezat de Securitate „Domnul” - pleacă. La ora 22: 00 domnul „Șerbănescu” formează nr. 15034, casa Cîșu și cere 50 de lei sub formă de împrumut. Primind un răspuns afirmativ, Obiectivul se îmbracă și pleacă în oraș.)

Episodul III în care autorul relatează cum Regizorul îl perpeleşte pe Obiectiv în chestiuni de ordin personal, sentimental dar nu și, Doamne ferește!, politic

Suntem în dimineața zilei de 4 februarie 1969. În camera scriitorului este liniște. Până după masă în casă nu se mai înregistrează nici un sunet. La ora 16:45, domnul „Șerbănescu” vine acasă, bine dispus din cauza băuturii și se ceartă cu soția pentru bani care, din nou, se dovedeau a fi insuficienți. Doamna „Șerbănescu” se izolează în bucătărie, iar domnul „Ș”, singur în cameră, îi atribuie diferite cuvinte (pe care nu le mai reproducem pentru că au fost spuse la mânie). La ora 18:00 domnul „Ș” formează același număr din primul episod și vorbește, din nou, cu regizorul Horia Popescu din București.

Obiectivul „Șerbănescu”: - Servus, Sîrbu sunt, de la Craiova vorbesc.

Horia: - Servus! Ce faci Sîrbule?

„Șerbănescu”: - Ce să fac, stau aici și mă necăjesc. Tu ce faci, mă, la...

Horia: - Mă, ce să fac, nu prea bine...

„Șerbănescu”: - Nu prea bine?

Horia: - Nu!

„Șerbănescu”: - Ce se aude, mă?

Horia: - Nu ce se aude, am avut eu un necaz personal.

„Șerbănescu”: - Personal?

Horia: - Da.

„Șerbănescu”: - Nu, nu vorbi...

Horia: - Da, da.

„Șerbănescu”: - Grav?

Horia: - Oho! Grav, grav, îți spun când neom vedea.

„Șerbănescu”: - Stai, stai puțin, eu vin la București, mâine sau poimâine, auzi?

Horia: - Da.

„Șerbănescu”: - Auzi, în legătură cu filmul știi ceva?

Horia: - Nu, nimica.

„Șerbănescu”: - Îmi pare rău, dragă...

Horia: - Bine

„Șerbănescu”: - Îmi pare foarte rău! Ascultă, nu mi-ai citit piesa?

Horia: - Eu?

„Șerbănescu”: - Da.

Horia: - Păi da, nu știi că am citit-o și am

și discutat împreună?

„Șerbănescu”: - Bine. Dar trebuia s-o mai citească în colectiv și secretarul ăla literar.

Horia: - Da, nu contează asta. Noi avem acum consiliu de lectură. Trebuie să vină Beligan în privința asta.

„Șerbănescu”: - Da. Mă, dă-o în Consiliu de lectură, mă!

Horia: - Păi da, nu a apucat treaba... (Într-adevăr...Piesa a fost pusă în scenă, în premieră absolută, abia în ziua de 21 mai 1983, la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. Regia spectacolului a fost semnată de Mircea Cornișteanu, scenografia de Nadina Scriba iar în rolul lui Lazarus a fost distribuit actorul Mihai Cafrița, n.n.)

„Șerbănescu”: - Da. Ascultă, eu vin poimâine la București și stăm de vorbă, dragă. Bine?

Horia: - Da, da.

„Șerbănescu”: - Servus, mă. Sper că ți-a trecut necazul, nu?

Horia: - Nu, nu. O, nu-ți mai vorbesc de asta.

„Șerbănescu”: - E groaznic, mă?

Horia: - Groaznic, da.

„Șerbănescu”: - Mă, ce dracu ai făcut, ai făcut o crimă, ce dracu ai făcut?

Horia: - Ei, mi-au făcut alții mie.

„Șerbănescu”: - Mai rău...

Horia: - Mai...

„Șerbănescu”: - No, servus. Mai pus pe gânduri, imaginația mea lucrează formidabil. Nu-i cu mașina?

Horia: - Nu, nu, nu!

„Șerbănescu”: - Politic?

Horia: - Nu, Doamne ferește!

„Șerbănescu”: - Da ce este, mă?

Horia: - Lasă-mă acuma, dă-mi pace!

„Șerbănescu”: - Sentimental?

Horia: - Ei, am avut un necaz, ți-l spun eu.

„Șerbănescu”: - No, bine, servus!

După aceasta, domnul „Șerbănescu” cere ultimii bani care-i mai are (600 lei) și pleacă în oraș iar doamna pleacă într-o vizită la cineva pe strada Brazda lui Novac. Până la ora 23, acasă la Obiectiv e liniște și pace.

Episodul IV în care se vede clar că necazurile Regizorului erau (doar) de ordin financiar dar paguba omului era, vai, comună cu a Obiectivului

E 12 februarie 1969. La ora 17:09, doamna „Șerbănescu”, fiind singură în cameră, este chemată la telefon de soțul ei de la București și discută următoarele:

Domnul „Șerbănescu”: - Dragă mamă, să-ți spun ceva, s-a întâmplat un accident. Nu mie, altora, știi? Am fost la vizionarea lui Baranga, știi?

Doamna „Șerbănescu”: - Da.

Domnul „Șerbănescu”: - Și l-am întâlnit pe Horia Popescu. Tu îți aduci aminte că el mi-a dat un telefon că i s-a întâmplat o nenorocire?

Doamna „Șerbănescu”: - Da

Domnul „Șerbănescu”: - Știi care este nenorocirea? I s-a furat din casă (accentuează

cuvântul casă) 60.000 de lei plus bani care știi, erau și ai mei, o parte din ei.

Doamna „Șerbănescu”: - Ce erau ai tăi?

Domnul „Șerbănescu”: - 8.000 lei

Doamna „Șerbănescu”: - Păi, bine, dar aia nu înseamnă că erau ai tăi!

Domnul „Șerbănescu”: - Ei, mă rog, ăștia care... plus ce a primit de acasă că a vândut o casă și...

Doamna „Șerbănescu”: - Da, mă rog, în sfârșit, treburile lui. Așa, și...

Domnul „Șerbănescu”: - Cum treburile lui, domnule? Asta este o nenorocire, știi? Și am fost și eu. Și am fost și eu la poliție, fiindcă erau bănuți ăia care ar fi spart, nu știu ce și nu știu cum. Mă rog, am dat o declarație. Așa, uite despre ce este vorba...

Doamna „Șerbănescu”: - Da.

Domnul „Șerbănescu”: - Îl iei pe Baldure la telefon, să-mi facă acte și să-mi trimită 300-400 de lei pentru că nu mai am nici un ban, i-am dat lui Horia tot ce-am avut.

Doamna „Șerbănescu”: - Bine, dragă. E! O s-o luăm și pe asta cum le-am luat și pe celelalte și să fac și chestiunea asta! (Doamna nu crede că i-a dat lui Horia banii cu care a plecat..)

Domnul „Șerbănescu”: - Trebuie să înțelegi un lucru, când vorbesc serios, vorbesc serios și te rog foarte mult să mă servești.

Doamna „Șerbănescu”: - Știu, cunosc acest lucru.

Domnul „Șerbănescu”: - Să-mi trimiți de la teatru banii la care eu am dreptul, că eu am venit cu banii mei aicea. Cu 300 de lei am venit, nu?

Doamna „Șerbănescu”: - Păi, probabil, sigur că da. Că ceilalți i-ai dat lui Horia. Da, bine...

Domnul „Șerbănescu”: - Aștept mâine telegrafic banii, auzi?

Doamna „Șerbănescu”: - Dacă pot să-i ridic, să-i trimită. Dacă nu, mă rog, eu n-am ce să fac.

Domnul „Șerbănescu”: - Îi trimiți la Hotelul „Muntenia”, strada Academiei, camera 207, București. Credeam că ești mai înțeleaptă dar...

Doamna „Șerbănescu”: - Foarte înțeleaptă. Din ce în ce... (Domnul închide telefonul fără să-și mai ia rămas bun.)

Și dacă am început citându-l pe Argezi, vom încheia la fel: „Privesc o stea pe fundul obscur al cerului noaptea. De astă-vară până astăzi, s-a mișcat, pe nesimțite, și de unde pâlăia sub jgeabul casei, acum strălucește, la aceeași oră, cu mult mai departe. S-au schimbat costumele, îndeletnicirile oamenilor, s-au clădit case noi, s-au dărâmat altele. E rece vântul și rece lipsa lui.” Citatul de mai sus ni se pare adecvat din două motive ce nu pot fi puse la îndoială. Este un text despre oamenii de ieri și de azi și face parte dintr-un articol dedicat, în anul 1912, Societății Scriitorilor Români.

Post Scriptum lămuritor

Textele prezentate mai sus reproduc documente aflate în arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și fac parte dintr-un viitor volum intitulat „Convorbiri cu domnul Gary”.

...domnii și doamna „Șerbănescu” din nou schimbă discuția și vorbesc despre o piesă de teatru pe care Obiectivul vrea s-o scrie. Fiind vorba de mai multe personaje necesare pentru piesă, între domnul și doamna „Șerbănescu” se iscă o ceartă pe tema femeilor și a lipsei banilor în gospodăria lor. La ora 21 și 40 de minute, musafirul - botezat de Securitate „Domnul” - pleacă.

Oricât de logic, un program estetic propriu. În schimb tendința scriitorilor actuali – incitați de tehnica ultramodernă – este să trimită același text la cât mai multe publicații. Ceea ce nivelează peisajul revuistic până la omogenizarea totală. De aceea, îi anunțăm pe colaboratorii noștri că Argeș nu publică decât texte originale, care nu au apărut inițial în volume, reviste etc., iar textele nu le primește decât în format electronic, cu diacritice.

Număr ilustrat cu PETRA - litografii de David Roberts.

litere

Revista ARGES poate fi procurată și prin comandă directă la sediu, cu plata ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor.
IMPORTANT! Vă puteți abona pentru anul 2013, costul abonamentului fiind de 42 lei/an. Plata se face prin mandat postal pe numele CRISTINA LINTESCU, Centrul Cultural Pitești, Casa Cărții, Pitești, O.P. 1, cod 110013. Tel.: 0248/219976, 216348, fax: 210068.
e-mail: revista_arges@yahoo.com.
Revista de cultură Argeș poate fi procurată în București de la librăria Muzeului Literaturii Române.

ARGES

- Revistă lunară de cultură
- Apare sub egida Consiliului Local, a Primăriei Pitești și a Uniunii Scriitorilor din România
- Editată de Centrul Cultural Pitești
- Membră ARIEL

Senior editor:
CALINIC, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului
Redactor-șef: **DUMITRU AUGUSTIN DOMAN**
(augustindoman@yahoo.com, http://www.blogdoman.blogspot.com)
Consilieri editoriali:
NICOLAE OPREA, MARIN IONIȚĂ
Secretar de redacție: **SIMONA FUSARU**
(s_fusaru@yahoo.com, http://www.fusaru.blogspot.com).
Redactori: **MARIANA ȘENILĂ-VASILIU, MIRCEA BÂRSILĂ, AUREL SIBICEANU**

Redacția: Pitești, Casa Cărții, Centrul Cultural Pitești;
http: www.centrul-cultural-pitesti.ro; **e-mail:** revista_arges@yahoo.com
tel.: 0248/216348, 219976
fax: 210068
ISSN: 1221-2350
Tiparul executat la SC Argeșul liber SA
ARG PRESS

Fiecare autor care semnează în revista ARGES răspunde moral și juridic de conținutul afirmațiilor sale. Textele și fotografiile aduse în redacție nu se înapoiază.